

**GOBERNUAK BANKUEN ESANETARA. KRISIALDI
HONETAN FINANTZA SEKTOREARI EMANDAKO
LAGUNTZA PUBLIKOEN GAINEKO AZTERLANA**

ELA. 2010eko MAIATZA

0- SARRERA

Europako Batzordeak argitara eman ditu Europar Batasuneko gobernuek krisialdi honetan banku-sektorearentzat onartu dituzten diru-transferentzien gaineko datuak. Datuok argi uzten dute gobernuek ez dutela inolako eragozpenik izan aurrekontu publikotik diru-kopuru itzelak ateratzeko, bankuen beharrak asetzeari begira.

I- DATU OFIZIALAK

Batzordearen analisiak adierazten duenaren arabera, 2009ko esku-hartze publikoa hainbat neurri onartzean funtsatu da eta, neurri horien ondorioz, 3,7 bilioi euro eman zaizkio 27 estatuk osatutako Europar Batasuneko (27-EBko) banku-sektoreari. Zenbateko hori Batasuneko BPGd-aren %31,4 beste da (alegia, Europar Batasun osoan iaz sortutako aberastasunaren %31,4 adina). Espainiako gobernuek 230.000 milioi euroko diru-laguntzak onartu ditu, hau da, BPGd-aren %21,9 besteko baliokoak.

Egia da oraindik ez dela esleitutako diru guztia erabili, baina beraren zati handi bat bai, gainerakoa etorkizunean erabiltzeko utzi delarik. Zehazki, 27-EBn jadanik emandako zenbatekoa 1,5 bilioi eurokoa da, bertako BPGd-aren %12,7 beste, hain zuzen ere. Diru-kopuru horren ideia egiteko, esan dezagun:

- Bankuek, dagoeneko, 3.000 euroko transferentzia jaso dutela, Batasuneko biztanle bakoitzeko.
- Osasuneko eta hezkuntzako gastu publiko osoaren antzekoa dela.
- Alemanian eta Espainiako Estatuan administrazio guztiek 2009an egindako gastu publiko osoa bezainbatekoa dela.

Gainera, onartutako mugara arteko diru guztia ematen bazaie, dagoeneko erabili den zenbatekoa 2,5ekin biderkatuko litzateke.

Tokian tokiko aberastasunaren arabera neurtuta, diru-transferentziarik handienak honako herrialde hauetan egin dira: Irlandan (BPGd-aren %174 beste), Belgikan (BPGd-aren %30,7), Erresuma Batuan (BPGd-aren %28,4) eta Holandan (BPGd-aren %20,3). Dena den, beste herrialde batzuetan ere izan dira garrantzitsuak emandako zenbatekoak; adibidez: Espainiako estatuan (BPGd-aren %5,8 beste) edo Grezian (BPGd-aren %4,7).

***BANKU SEKTOREKO ESKU HARTZE PUBLIKOA 2009an.
EUROPAR BATASUNA ETA ESPAINIAKO ESTATUA. MILIOI EUROTAN ETA BPGd %.***

	27-EUOPAR BATASUNA	ESPAINIAKO ESTATUA
ONARTUA (€)	3,7 bilioi euro	230.000 milioi
ONARTUA (BPGd %)	31,4% PIB	BPGd-aren %21,9
EMANDAKOA (€)	1,5 bilioi euro	61.000 milioi
EMANDAKOA (BPGd %)	BPGd-aren %12,7	BPGd-aren %5,8

Iturria: Europako Batzordea

II- ONDORIOZTAPENAK

1. Europar Batasuneko gobernuek bankuei dirutza eskergak ematea erabaki dute (3,7 bilioi euro ematea onartu da, eta horietatik dagoeneko 1,5 bilioi erabili dira), nahiz eta banku-sektorea oraingo krisi ekonomikoaren eragile nagusietako bat den.
2. Gobernuak itzelezko dirutzak ematen ari zaizkie bankuei, musu truk eman ere. Ziurrenik, historia osoan sektore publikotik egin den aberastasun-transferentziarik handiena da oraingo hau.
3. Hala eta guztiz ere, ez da ezta urrats bat ere eman gehiegikeriak eta finantza-espekulazioa galarazteko, eta kreditu-politikari ez zaio baldintzarik jarri. Hortaz, diru hori zuloak tapatzeko erabili da, kreditua handitzeko baliatu beharrean.
4. Datuok agerian uzten dute gobernuak ugazaberiaren eta finantza-erakundeen esanetara daudela, eta nahi beste diru ematen diete, atal horretan aurrekontu-murrizketak egin beharra argudiatu gabe.
5. Erabateko informazio eza dago, aberastasunaren birbanaketa egin beharko litzatekeenaren kontrako norabidean egiten ari dela ezkutatzeko.
6. Bankuei ematen ari zaizkien dirutzak gizarte-babesean gastatu beharko lirateke (gizarte-prestazioetan, osasunean, hezkuntzan, gizarte-zerbitzuetan, etxebizitzan,...).
7. Bankuei emandako dirutza itzelak dira gobernuak defizita eta zor publikoa handitzera bultzatu dituzten arrazoirik garrantzitsuenetako bat.
8. Defizita eta krisiaren ondorioak arintzeko, gizarte-gastuaren murrizketak, lan-eskubideen murrizketak eta soldaten doikuntza gehiago inposatu nahi dizkigute. Modu horretan, ekonomiaren atzeraldia larriagotu egiten da, enplegu gehiago suntsitzen da eta gizarte-eskubideak narriatu egiten dira. Eta bien bitartean, diru gehiago ematen zaie bankuei.
9. Horrela, gobernuak, desoreka gero eta handiagoak eta oraingo krisia ekarri dizkiguten politikak aldatu beharrean, azken urteetan baliatutako politika neoliberalaren bide berean jarraitzeko asmoz dabilta, ugazaberiarekin eta bankarekin bat eginik.
10. Kalifikazio-agentzia deiturikoei eman zaien eginkizunak interes ekonomikoen esku uzten du gobernuen jarduna baloratzeko zeregina. Onartu ezinezko pribatizazioa da hori. Agentzia horiek oso kalifikazio ona eman zieten gerora "aktibo toxikotzat" hartu direnetako gehientsuei, baina, hala ere, ez da agentziotan inolako aldaketarik egin. Egitate horrek nahikoa izan beharko luke agentzia horiek desagerrarazteko. Gobernuek, aitzitik, enpresa horien esanetara jarraitzea aukeratzen dute.

III- PROPOSAMENAK

Oraingo krisialditik bidezko eran irteteko, eta etorkizunean berriro arrazoi berberengatik beste krisirik gertatu ez dadin, politika publikoak goitik behera aldatu

behar dira: finantza-merkatuak arautu, espekulazioa galarazteko; lan-baldintzak hobetu; zerga bidezkoagoak ezarri, eta gastu publikoa gizarte-premiak estaltzera bideratu. ELAk proposamen asko egin ditu, behin eta berriz, aipatutako arlo horietan.

Dei egiten diegu langileei eta gizarte osoari maila guztietako gobernuak ezartzen ari zaizkigun politiken kontra azaltzeko (Eusko Jaurlaritzak, Nafarroako Gobernuak eta Foru Aldundiek ere ezartzen dituzte politika horiek). Gizartearen mobilizazioari ezinbesteko deritzo ELAk, aldarrikatzen ari garen eredu-aldaketa lortze aldera.

GREZIARI BURUZ

Greziako krisia esan zaiona oso erakusgarri argia da. Greziako defizit publikoa Europako batez bestekoa baino handiagoa da. Hori ez da bertako gastu publiko handiaren ondorioa (gastu publikoa Europar Batasuneko batez bestekoaren antzekoa baita), Europako Erkidegoko batez bestekoa baino askoz presio fiskal txikiagoa izatearen ondorioa baizik. Hala eta guztiz ere, finantza eta ekonomia arloetako botereek espekulazio-eragiketa handi bat garatu dute, herrialde horretan prozedurarik ultrakontserbadoreenak ezar daitezzen lortzekotan.

Kalifikazio-agentziek parte hartu dute diseinu horretan. Eta Europar Batasuneko gobernuak, hori onartu ez ezik, besteak beste, antidemokratikoak direlako laidoztatu diren egiturazko doikuntzako planen sustatzaile nagusia izatea erabaki dute. Horrela, gobernuok inoizko politikarik antisozialenak ezar ditzan exijitu diote Greziakoari, Nazioarteko Diru Funtsarekin batera: gastuaren murrizketa zorrotza, funtzionarioen kopurua murriztea, soldatak urritzea, lan-baldintzen eta pentsioen erreforma ezin larriagoak eta, horrekin guztiarekin batera, bankuei diru gehiago ematea.

Plana sustatzen dutenek euren esan dute jadanik modu horretan Greziako krisi ekonomikoa larriagotu egingo dela (BPGd-aren eraispenaz), eta langabezia areagotu. Hau da, badakite horrela Grezia hondamendira doala. Sami Näir-ek dioenez, atzeraldia, langabezia eta soldaten deflazioa hautatu dituzte, krisialdik irteteari begira, suspertzea, enplegu-sorrera masiborako estrategia keynesiarra eta hazkuntza konpartituan oinarrituriko politika europar solidarioa abian jartzeko aukera bide-bazterrean utzirik.

Greziako gobernuak, bestalde, banku-sektoreari BPGd-aren %4,7 ematea erabaki zuen 2009an, eta horrek, jakina, defizit handiagoa ekarri die. Bada, defizita gutxitzekotan, langileak estutzea da aginte politikoak, ekonomikoak eta finantzarioak ezartzen duten formula, krisia eragin dutenek lasai-lasai segitu dezaten, doikuntza drakoniarrak jasan gabe.

Europari kiratsa dario. Sistema ekonomikoak eta sistema politikoak ez dute ez eztabaida, ez parte-hartze demokratikorik nahi. Biztanleen beldurraz baliatzen dira bestela ezinezkoak liratekeen murrizketak ezartzeko. Eredu hau guztia aldatzea exijitu beharrean gaude. Sindikalismoaren zeregina gertatzen ari dena salatzea eta mobilizaziora deitzea da. Borrokatzea edo gudua galtzea; horietan dira aukerak.